Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 289.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście, miesięcznie złotych sześć.

SOBOTA 18 Grudnia 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
16	6"	27 9. 05	—4, 4	1. 37	Wschodni słaby	Pochmurno	Mgła
	2	9, 19	—3. 0	1. 57	,, ,,	,,	
	10	9. 58	—3. 5	1 49	,, ,,	,,	

Wiadomości krajowe.

— *Wiedeń* 14 *Grudnia.* —

Na giełdzie tutejszéj panuje wielka cisza, na papiery publiczne mało kupców, kursa wątpliwie chylą się bardziéj ku zniżeniu, zwłaszcza w akcyach kolei północnéj. Zewnętrzne stosunki handlowe, wypadki szwajcarskie i włoskie obudziłz obawę i ostrożność; zresztą spodziewają się spekulanci lepszych interesów w przyszłym roku. Zaprojektowane zniżenie cła i niektórych artykułów, zaczyna najbardziéj udział mających niepokoić, mianowicie posiadaczy rafineryi cukru burakowego, którzy wielkie kapitały na te zakłady łożyli. Nowe banknoty banku narodowego z początkiem nowego roku w obieg wypuszczone zostaną.

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż* 11 *Grudnia.* —

Journal des Débats czyniąc uwagi nad oświadczeniem lorda Palmerston w parlamencie angielskim, dodaje że lubo prawda, iż wojna domowa zakończoną została, to jednak nie zmienia postanowienia wielkich mocarstw względem sprawy szwajcarskiéj, którą i bez Anglii załatwić zamierzają.

Moniteur algerien zawiera bliższe szczegóły o postąpieniu wojsk marokańskich przeciw Abd el Kaderowi, który widząc się opuszczony od pokoleń przez synów cesarza ukaranych za ich buntownicze postępki, cofnął się do Silos, gdzie ma swoje zapasy zboża.

Znowu obiega pogłoska o zaszłych nieporozumieniach w gabinecie z powodu reformy wyborów, który to przedmiot nader ważną będzie odgrywać rolę na przyszłych posiedzeniach izb. Z tego powodu miał p. Guizot oświadczyć chęć podać się do dymisyi; jakoż nie można zaprzeczyć, że położenie gabinetu jest bardzo trudne i nadzwyczajnéj wymaga zręczności i wytrwałości, aby wszystkim trudnościom podołać.

— *Londyn* 8 *Grudnia* —

Izba niższa zajmowała się na dzisiejszem posiedzeniu zniesieniem kar na katolików w dawnych czasach wyznaczonych na różne religijne przewinienia, które w naszym wieku gdzie prześladowania o wiarę ustały, już miejsca mieć nie mogą. Pan Anstey, młody professor prawa uczynił w téj mierze stósowny wniosek, który się utrzymał większością 23 głosów.

— *Dnia* 9 *Grudnia.* —

Morning Chronicle utrzymuje, że bezzwłoczne nastąpi powiększenie armii angielskiéj. Ostatnie powiększenie wynosiło 10,000 wojska liniowego; teraz zaś idzie o wykonanie planu przez poprzednie ministeryum ułożonego, który się na tém zasadza, aby milicyą tak uorganizować, iżby się stała zakładem wojskowym.

Bawiący tu ajenci od rządu portugalskiego nie otrzymawszy potrzebnych funduszów, widzieli się zmuszeni zawiesić swe wypłaty dywidendy.

Od trzech dni srożąca się burza na morzu zrządziła wiele nieszczęść i niezmierne szkody, co chwila bowiem nadchodzą smutne wiadomości o rozbiciach okrętów, które z ludźmi i ładunkami zatonęły; mała tylko część zdołano uratować dla zbyt rozhukanych bałwanów morza.

— *Od granic Szwajcarskich* —

Kanton Bern. Związkowy pułkownik Rilliet-Constant z Genewy jest przeznaczony na następcę zmarłego Tschann sprawującego interesa związku szwajcarskiego w Paryżu.

Lord Stratford Canning miał mieć dnia 10 grudnia posłuchanie u prezesa związku Ochsenbein.

Większa połowa armii związkowéj wróciła już na zimowe leże do swoich kantonów,

które ich wszędzie witają po wprawdzie krótkiéj ale dość trudnéj i krwawéj wyprawie.

—Madryt 26 Listopada—

Angielski dziennik *Times* donosi za rzecz pewną że królowa Izabella spodziewa się zostać matką, o czém rząd francuzki uwiadomiony został. Tu w Madrycie nic o tém nie wiedzą; młoda królowa wyjeżdża konno codzień na spacer i galopuje w największym pędzie. Narzuconego sobie doktora Nunez wbrew życzeń matki odprawiła, powierzając na nowo staranie o swoje zdrowie Doktorowi Castello.

Obrady nad adresem zakończyły się wczoraj dość burzliwie, przyszło bowiem do wyrzutów poprzedniemu ministerstwa i do nagany sposobu jakim terazniejsi członkowie gabinetu do władzy przyszli.

Sądowe śledztwo względem popełnionego morderstwa w pałacu królowéj z wyższego rozkazu utłumiono, nawet i dalsze postępowanie przeciw La Riva, którego przekonano że do królowéj strzelał, zostało zaniechane, jak się przekonano, że pewne osoby w téj sprawie są skompromitowane.

— Neapol 2 Grudnia. —

Spokojność w tutejszéj stolicy panująca jest tylko pozorną. Rząd zdaje się podzielać to przekonanie i dla tego wydał rozkazy tak do policyi jak i do wojska, aby wszystkiego starannie unikać, cokolwiekby lud jątrzyć mogło.

Niespokojności d. 25 Listop. zaszłe były powodem do wydalenia ztąd wszystkich podejrzanych cudzoziemców z innych krajów włoskich a mianowicie z Lombardyi, Toskanii i państwa kościelnego, natrafiono bowiem na ślady pewnego porozumienia między burzycielami spokojności publicznéj. Z resztą tak w Neapolu jak i w Palermo jeden duch panuje i przy każdéj sposobności objawia swoje uwielbienie dla Papieża i innych reformatorów włoskich.

JENA i AUERSTAEDT.
Z historyi Konsulatu i Cesarstwa.

(*przez Thiersa*).

(Ciąg dalszy.)

Würtzburg od kilku miesięcy należał do arcyxięcia Ferdynanda, który był kiedyś W. Xięciem Toskańskim, elektorem Salcburgskim, nakoniec od czasu ostatniéj wojny z Austryą, xięciem Würtzburgskim; ten xiążę żądał przypuszczenia go do ligi reńskiéj, bo jego kraj był otoczony państwami téj ligi. Był to człowiek roztropny, miły i przyjazny Francyi, o ile mógł dla niéj być przyjaznym xiążę z domu austryackiego. Można było z pewnością liczyć na to, że udzieli wszystkich ułatwień dla przygotowań robionych. Würtzburg zatém został punktem środkowym zbierania ludzi i zapasów nakazanego przez Napoleona.

Pieniędzy nie brakowało od przesilenia finansowego w roku zeszłym. Napoleon zresztą miał w skarbie armii niezmierny zasiłek. Nie wydając tego skarbu, jedynie przeznaczonego dla uposażenia żołnierzy, zaciągnął z niego pożyczki, które państwo wraz z procentem późniéj spłacało. Napoleon posłał wiele gotówki do Strasburga i powierzył xięciu Berthier znaczne fundusze, by zwyciężyć potęgą gotówki opór, jaki mogłoby spotkać wykonanie jego woli.

Gwardya cesarska podrożowała pocztą, za pomocą poprzęgów przygotowanych na drodze. W ten sposób szło 3,000 grenadjerów i strzelców pieszych. Nie mogąc użyć tego sposobu do przewozu dla jazdy i artyleryi, wyprawił zwyczajnemi drogami grenadyerów i strzelców konnych, stanowiących blizko 3,000 koni, równie jak park artyleryi gwardyi liczący 40 dział. Była to rezerwa z 7,000 ludzi, mogąca zadość uczynić wszystkim gwałtowniejszym potrzebom. Napoleon równie rozważny w wykonaniu jak śmiały w pomyśle, niezmiernie dbał o rezerwy i dla tego to głównie ustanowił gwardyę cesarską. Rychło jednak odkrywał on złe w najlepszych rzeczach się kryjące; widział, że utrzymanie téj gwardyi jest zbyt kosztowne i lękał się, by armia nie zubożała w ludzi wyborowych na rzecz gwardyi. Welicy, rodzaj ochotników, których korpus utworzył dla powiększenia gwardyi bez osłabiania armii, zdawali mu się zbyt kosztownemi i przytém zbyt nie licznemi. Rozkazał więc, pod nazwą fuziliorów gwardyi, utworzyć nowy pułk, do którego żołnierzy miano wybrać z kontyngensu tegorocznego, oficerów zaś i podoficerów z gwardyi; pułk ten miał nosić uniform gwardyi, służyć z nią razem, jednak miano się z nim obchodzić jak z nowym żołnierzem, to jest mniéj go miano oszczędzać w ogniu, w ten sposób, przy małém bardzo podwyższeniu płacy, nie osłabiając armii, bez wielkich wydatków, zyskałby wkrótce z nowego kontyngensu żołnierzy z gwardyą się równających. Czekając na skutki téj szczęśliwéj kombinacyi, Napoleon tymczasem uciekł się do środka często już pomyślnie używanego, wybierania z pułków kompanii woltyżerów i grenadyerów i łączenia w bataliony. W ten to sposób w 1804 uformowano grenadyerów d'Arras, późniéj grenadyerów Oudinota. Zebrano wówczas kompanie grenadyerów pułków, które nie miały należeć do wyprawy pod Boulogne. Po austerlickiéj bitwie niektóre z tych kompanii odesłano do ich pułków. Napoleon kazał przyłączyć do pozostałych kompanii grenadjerów i woltyżerów pozostałych w depo i w pułkach stojących w 25téj i 26téj dywizyi wojskowéj (kraje pomiędzy Renem a Mozą i Sambrą), uorganizować z nich bataliony każdy po 6 kompanii i wyprawić je do Moguncyi. Był to nowy korpus z 7,000 ludzi, który w połącze-

niu z gwardyą cesarską podniósł rezerwę armii do 14,000 ludzi. Dodał do tego 2,400 dragonów wyborczych, uformowanych w bataliony po 4 kompanie czyli szwadrony, a którzy mieli odbywać służbę czy to konno czy pieszo, zawsze obok gwardyi. Te dragony wybrane z Szampanii, Burgundyi, Lotyryngii i Alzacyi w 20 dniach mogli się przenieść nad Men.

Rezerwy, których skład tylko co opisaliśmy, dodane do rekrutów z zakładu ruszających, musiały powiększyć znacznie siły mające wyruszyć na Prussy. Armia czynna złożoną była z siedmiu korpusów, z których sześć tylko stało w Niemczech ponieważ drugi pod jenerałem Marmont ruszył do Dalmacyi. Dowódcy korpusów ciż sami pozostali. Marszałek Bernadotte dowodził pierwszym korpusem silnym na 20,000 ludzi; marszałek Davoust dowodził trzecim silnym na 27,000; marszałek Soult był na czele czwartego, którego siła wynosiła 32,000 żołnierzy. Marszałek Lannes, zawsze poświęcony ale zawsze drażliwy niedawno opuścił na chwilę piąty korpus, w skutek chwilowego niezadowolenia. Na pierwszy odgłos wojny stanął znowu na czele swych pułków. Korpus ten liczył 22,000 ludzi nawet wówczas, gdy grenadyerowie Oudinota nie należeli już do niego. Marszałek Ney kierował szóstym, mającym 20,000 żołnierzy pod bronią. Siódmy pod marszałkiem Augereau, liczył zaledwie 17,000 ludzi. Rezerwa jazdy zostawiona w kraju bogatym w pastwiska, mogła dostawić 28,080 jazdy. Murat, który zawsze miał nad nią dowództwo, otrzymał rozkaz opuszczenia xięstwa Bergu, śpieszył on radosny, że może na nowo rozpocząć rodzaj wojny najwięcéj mu ulubiony i przewidując, że nadgrodą jego czynów nie będzie już xięstwo ale królestwo.

Te sześć korpusów, z rezerwą jazdy, przedstawiały ogółem 170 tysięcy walczących. Dodając do tego gwardyę, wojska wyborcze, sztaby, parki rezerwowe, należy przypuścić, że armia czynna składała się z 190 tysięcy ludzi. Można było przypuszczać, że z początku nie od razu cała się zgromadzi, albowiem z gwardyi i korpusów wyborczych tylko gwardya piesza przybyć mogła, ale 170 tysięcy ludzi wystarczało zupełnie na początek téj wojny. Korpusa były złożone z tych samych brygad, z tych samych pułków jak w ostatniej wojnie, bardzo rozumny środek, bo żołnierze i oficerowie poznali się i nauczyli wzajemnie szacować. Organizacya armii także nie została zmienioną. Armia była ciągle rozdzieloną na korpusa zupełne pod względem piechoty i artyleryi, ale miała tylko trochę huzarów lub strzelców konnych za całą jazdę dla strzeżenia korpusów. Główna siła jazdy była zawsze skoncentrowana pod Muratem i zostawała pod bezpośredniemi rozkazami Napoleona. Gwardya i kompanie wyborcze stanowiły ogólną rezerwę całéj armii, nie opuszczając nigdy Napoleona, nie dla strzeżenia jego osoby, ale dla wykonywania szybszego jego rozkazów.

Rozkaz wyruszenia dano w taki sposób, iżby mógł być wykonanym w pierwszych dniach października. Napoleon polecił marszałkom Soult i Nej, by się złączyli w prowincyi Bajreuth i formowali prawe skrzydło armii; marszałkowie Davoust i Bernadotte mieli się połączyć koło Bambergu i tworzyć środek, marszałkowie Lannes i Augereau w okolicach Koburga stanowili lewe skrzydło; w ten sposób koncentrował swe siły na granicy Saxonii, a to w widokach wojennych, których głębokość i wielkość rychło poznamy. Murat otrzymał rozkaz zgromadzić jazdę w Würtzburgu. Gwardye piesze w przeciągu sześciu dni nad Ren przewiezione, spieszyły do tegoż punktu. Te rozmaite korpusa miały się znajdować na miejscach przeznaczonych w dnie 3 i 4 października. Zakazane im jak najmocniéj przechodzić granicę Saxonii. (d. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 16 do dnia 17 Grudnia

Gopolnicki Jakub, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Paduchowicz Franciszek ob., Pliśkiewicz Jan, do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Nr. 25,671.

Konkursausschreibung.

Im Bereiche der k. k. vereinten Salinen und Salzverschleiß-Administration ist bei dem k. k. Salinen Bauamte zu Wieliczka die Baurechnungsführersstelle mit dem Jahresgehalte von 400 fr. CMze, dem systemmäßigen Salzbezuge jährlicher 15 Pf. pr Familienkopf und der Verbindlichkeit zum Erlage einer Kaution von 400 fr. CMze im Baaren oder durch Pragmatikal-Sicherheit in Erledigung gekommen.

Die für diesen in der XI. Diäten-Klasse stehenden Dienstesposten erforderlichen Eigenschaften sind Kenntnisse im Baufache und im Rechnungswesen, dann Konzepts-Fähigkeit und Kenntniß der Kanzleimanipulation so wie der polnischen oder einer derselben nahe verwandten Sprache.

Bewerber um diese Stelle haben ihre eigenhändig geschriebenen Gesuche mit legaler Nachweisung der zurückgelegten Studien über den Besitz der geforderten Eigenschaften, so wie über ihre bisherige Dienstleistung und ihren Gesundheitszustand längstens bis zwanzigsten Jänner 1848 im Wege ihrer vorgesetzten Behörden an diese k. k. Vereinte Salinen und Salzverschleiß-Administration ein-

zureichen, und sowohl die Leistungsfähigkeit der bedungenen Kaution anzuzeigen als zugleich: ob und in welchem Grade sie mit Beamten dieser Administration in Verwandtschaft stehen.

Welches von Seiten der k. k. Polizei Direktion zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Krakau am 15. Dezember 1847.

Von der k. k. Polizei Direktion
Smidowicz.

Nr. 25,437 D. D. P.

Konkursausschreibung.

Bei der k. k. vereinten Salinen und Salzverschleiß Administration zu Wieliczka ist die Stelle eines Visitations-Beamten mit dem jährlichen Gehalte von Vierhundert Gulden CMze einem Natural-Quartier und dem Bezuge eines Salzdeputats von 15 fl. jährlich pr Familienkopf in Erledigung gekommen.

Bewerber um diesen Diensteсposten haben ihre eigenhändig geschriebenen Gesuche bis längstens 31 Dezember l. J. im Wege ihrer vorgesetzten Behörde hierher zu überreichen, und sich darin über ihr Alter, Moralität, zurückgelegte Studien, bisherige Dienstleistung, so wie über ihre Gesundheits umstände, und über die Kenntniß der polnischen oder einer derselben verwandten Sprache durch Original-Urkunden oder beglaubigte Abschriften auszuweisen und anzugeben, ob und in welchem Grade sie mit den Beamten dieser Salinen Administration verwandt oder verschwägert seine.

Die wesentlichsten Erforderniße für diesen Dienst sind eine reine korrekte Handschrift und Kenntniß im Konzept und Rechnungsfache.

Welches von Seiten der k. k. Polizei Direktion zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Krakau am 16. Dezember 1847.

Von der k. k. Polizei Direktion.
Smidowicz.

Na skutek polecenia Ces. Król. Trybunału Miasta Krakowa i Jego Okręgu dnia 7 grudnia b. r. do Nru 7950 wydanego wdrodze pertraktacyi spadkowéj po ś. p. Jerzym Westenholz sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą w dniu 20. b. m i r o godz. 9téj zrana w domu Nr 214. na przedmieściu Nowy Swiat w Krakowie stojącym odbyć się mającą różne effekta jakoto: Pościel, bielizna, suknie, męzkie, meble stolarzyzna srebra, wozy i tym podobne. O czém podpisany Notaryusz niniejszym szanowną Publiczność zawiadomia.

Kraków d 14 Grudnia 1847 r. (3r.)

(podpisano) Franc. Xaw. *Placer* C K Not. Publ.

Doniesienia prywatne.

Annonce.

Die erzherzogliche **Industrial-Verwaltung** in Teschen gibt hiemit Nachricht, dass in der erzherzoglichen **Ustroner Werkstelle Dreschmaschinen, Getreideputzmühlen, Säemaschinen, Sledemaschinen, Kartoffelreibmaschinen, Kartoffelquetschen, Pflüge** mit gusseisernem Streichbrett, **Kartoffel-Cultivatoren, Exstirpatoren, Mineurs** sogenannte **Wühler** von Gusseisen etc. angefertiget, und in beliebiger Anzahl unter billiger Berechnung bezogen werden können. Vorzüglich wird auf den **Kleyle'schen Pflug** aufmerksam gemacht, er bewirkt die vollkommene Wendung der Furche, ist für alle Bodenverhältnisse anwendbar, bedarf eine geringere Zugkraft, als alle andern Pflüge, ist dauerhaft, und können die einzelnen Bestandtheile durch jeden Dorfschmied leicht reparirt werden. Die **Cultivatoren** und **Exstirpatoren** sind gleichfalls nach richtigen Princip construirt, und zeichnen sich durch zweckmässige Arbeit aus. Der **Wühler** oder **Untergrundpflug,** ein Instrument hinter dem Pfluge anwendbar, um den Untergrund in beliebiger Tiefe zu lockern, ohne die todte Erde auf die Oberfläche des Ackers zu bringen, wird seiner Brauchbarkeit wegen besonders empfohlen.

Auf den erzherzoglichen Eisenwerken in Schlesien und Galizien werden nebst Schmiedeisen alle Sorten Eisengusswaaren, besonders tragbare **Koch-** und **Sparherde,** alle Sorten **Loch-** und **Falzplatten, Feuerröste** und **Ofenhälse, Tischherde, Zimmer- Luftheitz-** und **Steinkohlenöfen, Balkon-** und **Gitterstäbe, Grabkreuze, Grabmonumente** und **emaillirtes Kochgeschirr** angefertiget, auch **Maschinenbestandtheile** nach Modellen zum Gusse übernommen, und die Bestellungen unter billigster Berechnung ausgeführt.

Alle Aufträge und Bestellungen auf vorstehende Artikeln, so wie auch auf **Rosoglio** und **Käse** nach Schweizer Art, übernimmt die erzherzogliche **Industrial-Verwaltung** in **Teschen,** und theilt über alle Artikeln ausführliche Preislisten aus.

Hier in **Cracau** bei herrn **Anton Hoelzl** hält dieselbe offene Niederlage, wo zu billigen Fabriks Preisen notirt wird, und alle Bestellungen aufgenommen werden.

Od nowego roku jest do wynajęcia całe drugie piętro pod L. 201 w głównym rynku naprzeciw wieży ratusznéj; bliższą wiadomość powziąść można na dole tegóz domu t. j. w cukierni Wielanda. (1r.)